

En socialt bæredygtig storby

DGI Storkøbenhavn fremsender hermed høringssvar til Københavns Kommunes udkast til kommende kommuneplan – Verdensby med ansvar. DGI Storkøbenhavn bakker op om kommuneplanen og stiller sig i øvrigt til rådighed for Københavns Kommune, når der bliver behov for at tænke idræt og foreningsliv ind i byplanlægning og konkret byudvikling. Høringssvaret rummer anbefalinger vedr.:

- Idrætshelhedsplaner som del af byplanlægningen
- Fra skolehal til idrætscenter
- Idrætsudvikling i nye byområder
- Rekreative byparker tæt på boligområder

Idrætshelhedsplaner som del af byplanlægningen

DGI Storkøbenhavn støtter København kommunes planer for at skabe en socialt bæredygtig by. I den forbindelse kunne det med fordel præciseres i kommuneplanen, hvordan man konkret vil måle på styrkelse af den sociale bæredygtighed og på opbygning af civilsamfundsfællesskaber både i eksisterende bydele, som byfortættes, og i de nye byudviklingsområder.

Social bæredygtighed hænger sammen med en blandet boligmasse, men der hører mere til, herunder gode rammer for opbygning af sociale fællesskaber, som går på tværs af socioøkonomiske og kulturelle skel.

Vi oplever, at der i Københavns Kommune iværksættes boligsociale helhedsplaner, områdeløft - og andre generelle, flerårige udviklingsforløb i geografisk afgrænsede områder. Ofte overses den lokalt forankrede foreningsidræt og de muligheder, der ligger i at inddrage foreningerne i de lokale forandrings- og byudviklingsprojekter.

Vi anerkender fra DGI Storkøbenhavns side, at det kan være vanskeligt at koordinere i en kommune af Københavns størrelse – men besværet med at koordinere mange sideløbende udviklingsprojekter og -tiltag på tværs af forvaltninger og med involvering af relevante, lokale interessenter resulterer ofte i bedre og mere langsigtede løsninger, der tager bedre hensyn til en række afgørende lokale forhold.

Idrætsorienterede helhedsplaner tager udgangspunkt i lokale løsninger og idrætsanlæg, og skal ses i sammenhæng med planer for byudvikling og andre planområder, som har deres udgangspunkt i forskellige forvaltninger. DGI Storkøbenhavn anbefaler, at der arbejdes videre med idrætshelhedsplaner på større idrætsanlæg, som ligger i forbindelse med byudviklingsområder. I nedenstående områder er der dels igangsat idrætsplansprocesser, som med fordel kan ses i sammenhæng med dels byudviklingen, dels et arbejde med at understøtte den sociale bæredygtighed:

- **Kløvermarken:** Der er udarbejdet en lokal helhedsplan for idrætten af de lokale klubber, som pt. i praksis faseopdeles ift. den løbende finansiering af de mange delelementer og forslag, som helhedsplanen rummer. Der mangler pt. projektledelse ift. at få den samlede plan fase opdelt, realiseret og finansieret.
- **Sundby Idrætspark:** Området mangler en helhedsplan, der kan forbinde området til de mange omkringliggende boligområder, herunder ikke mindst Urbanplanen, hvor der er en boligsocial indsats og helhedsplan, og den grundet anlægsloftet udskudte byfornyelse.
- **Vanløse Stadion:** Området grænser op mod Damhusengen, som er et stort grønt område, som det er oplagt at tænke ind og lave koblinger til ift. den forventede befolkningstilvækst og nye syvsporede folkeskole.
- **Valby Parken:** Der er udarbejdet en vision for hele området, hvor lokaludvalget har været aktive i processen, der dog er politisk kulsejlet flere gange. Valby Idrætspark har brug for et gevaldigt løft, hvis fremtidens idrætsefterspørgsel fra de mange børn og unge i Folehaven, Sydhavn og Valby Syd skal imødekommes.

- **Tingbjerg Idrætspark:** I forbindelse med helhedsplanen for Tingbjerg, som indebærer en væsentlig byfortætning af området, var Tingbjerg Idrætspark ikke medtænkt i første omgang. Nu arbejdes der på at skabe bedre fysiske koblinger og sammenhænge mellem de to relativt isolerede områder: Boligområdet Tingbjerg - og Tingbjerg Idrætspark. Der er brug for at udvikle idrætsparken, så den kan blive ramme for mange flere børns og unges idræts- og foreningsdeltagelse. Der er brug for et helhedsperspektiv på Tingbjerg Idrætspark, så den bliver en integreret del af byudviklingen i de omkringliggende boligområder. Det kan bl.a. ske ved at supplere idrætsparkens primære aktivitet – fodbold – men en række andre aktiviteter og funktioner, hvilket er afgørende ift. at tiltrække andre aktive grupper end de klassiske fodbold drenge. Ved at arbejde bevidst med en optimeret udnyttelse af både restarealerne og øvrige områdearealer tilføjes der nye faciliteter, som understøtter aktiviteter som leg, motion, boldspil, træning, gymnastik, dans, yoga, gåture, og muligheden for at afholde lokale events.

DGI Storkøbenhavn bidrager gerne i arbejdet med at realisere ovenstående tiltag og processer.

Fra skoleidrætshaller til idrætscentre på skolerne

Det er helt afgørende for idrættens fortsatte udvikling i Københavns Kommune, at der fortsat etableres nye idrætsfaciliteter tæt på, hvor børn og unge bor og går i skole. Opførelse af nye idrætsfaciliteter til idræt og foreningsliv bør derfor ske i tæt sammenhæng med eksempelvis etableringen af nye folkeskoler, hvorved en samtænkning af funktioner er mulig. Såfremt det gribes korrekt an, spares der både penge i udbuds- design- og anlægsprocessen; og det kan skabe en større synergi og samarbejde mellem de lokale idrætsforeninger og den lokale folkeskole.

Københavns Kommune har besluttet at holde fast i den, med DGI Storkøbenhavns øjne, vigtige principbeslutning om, at der skal opføres en hel idrætshal (20x40 mtr.) ved nyopførsel af en folkeskole i kommunen. Dette er en både intelligent og effektiv måde at regulere idrætsudbuddet på i takt med, at børnetallet stiger.

Vores ønsker til de mange kommende skolehaller er imidlertid, at der tages mere udgangspunkt i de lokale foreningslivs ønsker og behov, den lokale kontekst og i mindre grad i standardiserede, generiske løsninger. DGI Storkøbenhavn ønsker, at de skoler og børnehaver som skal etableres i de kommende år, tager udgangspunkt i barnets hele liv – også fritidslivet. Visionen er, at alle børn i kommunen er aktive og ”går til noget”. Lykkes det, er vi nået et væsentligt skridt i relation til opbygning af den socialt bæredygtige by.

Forudsætningen herfor er at arbejde med en mere ambitiøs model end en standardiseret skoleidrætshal ved de kommende folkeskoler. Ved f.eks. at tilbygge en række klublokaler på skolerne, som foreningerne kan råde over og være i, vil vi kunne skabe lokalt forankrede foreninger med børn og unge fra lokalområdet – og derved også sikres en langt mere effektiv og bedre udnyttelse af skolernes idrætsfaciliteter.

En god begyndelse kunne være skolen på Hannemanns Allé med bl.a. en ny idrætshal og svømmehal, hvilket giver gode muligheder for at forankre det lokale foreningsliv på en folkeskole til glæde og for børn og unge i Ørestad.

Idrætsudvikling i nye byområder

København er midt i en positiv udvikling præget af velstand og vækst. Det giver dog udfordringer, at byudviklingen er så markant. Anlægsloftet betyder, at den offentlige del af byudviklingen ikke følger med, hvilket kan have alvorlige, negative følger for den sociale bæredygtighed.

DGI Storkøbenhavn har nedenfor lavet en kort eksemplificering på hvorledes vi, trods rammevilkårene, kan prioritere idræt og foreningsliv i den fortsatte byplanlægning og byudvikling.

OPP-modeller

Ét af de hovedgreb, som vi bør dyrke mere i fremtidens byplanlægning, er sammentænkning af funktioner, således at én bygning kan have flere formål. Dette kan typisk ske via en arkitektonisk og programmatisk ”sammenblanding”, hvor

samarbejdseksperimentet skubber grænserne for forskellige funktioner, der understøtter og supplerer hinanden, således at især fællesarealerne udnyttes langt mere effektivt.

Der er nu flere eksempler på, at selvom det kan være vanskeligt at forene og kombinere kort- og langsigtede interesser i totalentrepriser – og hér ønsker vi at pege på Sundbyøsterhal II som et eksempel, der bør gentages flere steder i kommunen. Sundbyøsterhal II består som nybygning af et supermarked i stueplan, en sportshal (20x40 mtr.) samt boliger på de øvre etager.

For Københavns Kommune er Sundbyøsterhal II en ny måde at tænke og bygge på, hvor man har mange forskellige interesser og hensigter at tage højde for. Denne kombination af erhvervsliv, idrætsliv og privatliv er oplagt at kopiere flere steder i byen, således at vi understøtter en blandet by, der mødes på tværs via samtænkning af fællesfunktioner.

Planloven

Planlovens §15 stk. 2. omhandler en række krav til lokalplaner, herunder områdets og bygningernes anvendelse og ejendommens størrelse. For flere nye boligområder er der i lokalplanen anført krav om, *"... at nyt boligbyggeri skal opføres eller indrettes med fællesareal for bebyggelsens beboere af størrelsesordenen 1 procent af etagearealet."* DGI Storkøbenhavn bakker op om denne ene pct. som et minimum.

Vi har nu det første eksempelprojekt ved opførsel af Byens Hus i Ørestad, som netop er resultatet af, at den ene procent af solgt etageareal i store dele af Ørestad er blevet sammenlagt til én større fællesfacilitet, der, via kommunal medfinansiering i budget 2019, bliver på ca. 2.500 m². Byggefeltet indeholder desuden en kommunale daginstitutioner på 2.200 m² og op mod 85 private boliger fordelt på 6.700 m².

Visionen for huset har været at samle bydelens fælleslokaler under det samme tag, så der opstår samspil mellem beboerne og et byggeri. Ved at samle dem realiseres en fællesfacilitet, som Ørestad har brug for og lægtes efter i mange år. Også denne sammenlægning af etagearealets ene procent, som skal gå til fællesfaciliteter, er ligeledes oplagt at kopiere flere steder i de nye bydele.

Tagflader og overdækning

Et eksempel på en sådan en intelligent løsning er Konditaget Lüders i Nordhavnen, hvor et 2.400 m² offentligt byrum tilbyder faciliteter til fysisk træning og leg. Faciliteterne på taget af P-huset i Århusgadekvarteret i et 24 meter højt parkeringsanlæg, hvor der er offentlig adgang til Konditaget fra kl. 07:00 - 22:00 hver dag. Trapperne har den dobbelte funktion både at være en almindelig trappe men også en stejl løberute med mulighed for tidtagning, og på P-husets tag er der lagt vægt på crossgym og leg – samt almindeligt ophold med udsigt over havneløbet. Faciliteten har spillet en afgørende rolle i en ny foreningsdannelse i Nordhavn, hvor der i dag organiseres ugentlige træningssessioner i en frivillig og lokalt forankret idrætsforening.

Det er oplagt at tænke på udnyttelse af tagfladerne, når der bygges nyt. De mange tomme arealer på tagfladerne kan være én af de supplerende løsninger ift. at finde plads til idrætsfaciliteter, som tænkes ind fra starten, således bygningen er konstrueret til formålet.

Et konkret eksempel på denne mulighed er det tidligere godsbaneareal v. Otto Busses Vej ved Vesterbro, hvor Metroselskabets klagøringscenter med fordel bør overdækkes, da det både vil resultere i et unikt og centralt placeret rekreativt byrum med plads til nye idrætsfaciliteter samt medvirke til at forbinde de forskellige bydele og derved skabe en forbindelse, der understøtter bydelens lokale sammenhæng; og desuden mindske de kommende støjgener fra klagøringscenteret.

Rekreative byparker tæt på boligområder

Københavns eksisterende og kommende byparker og grønne områder giver mulighed for fysisk aktivitet og sunde oplevelser, ligesom byparkerne også fungerer som sociale rum og mødesteder for lokalbefolkningen.

Forholdet mellem byparker og grønne områder og borgernes fysiske aktivitetsniveau afhænger i høj grad af tilgængeligheden i nærmiljøet, adgangsforhold, afstand og antallet af parker i nærområdet. Det er således afgørende

at planlægge og tilpasse kommende byparker og grønne områder til lokalbefolkningens hverdag, hvor en afstand på maksimalt 400 meter er afgørende for den aktive brug.

Der er således signifikant sammenhæng mellem aktivt parkbrug og den oplevede afstand til parker og grønne arealer - samt en generel positiv sammenhæng mellem parkbrug og antallet af parker i gåafstand fra hjemmet. Befolkningens aktive brug af byparker falder således drastisk, såfremt det er nødvendigt at køre i bil for at komme frem.

Der er ligeledes indikationer på, at byparkernes størrelse hænger positivt sammen med den aktive brug. Mellemstore og større byparker på over fem hektar bruges mere hyppigt end mindre grønne områder. Det skyldes, at mellemstore byparker og større grønne arealer ofte rummer flere faciliteter og opleves som mere tilgængelige, hvilket også i højere grad er forudsætningen for, at mere organiserede og planlagte fritidsaktiviteter kan finde sted.

Det er derfor væsentligt, at de kommende byparker og grønne områder indeholder en variation af faciliteter og tilbyder plads til forskellige motions- og idrætsaktiviteter, hvor anlæggelsen af nye boldbaner og stisystemer er helt afgørende for aktivitetsniveauet.

Med op mod 40.000 kommende borgerne i Nordhavn vil der være en berettiget forventning om, at lokalbefolkningen har adgang til en lang række fritidsfaciliteter af høj kvalitet, som kan bruges i et rigt og varieret fritidsliv. Det kræver, at vi sammen udvikler flere, nye faciliteter i byparken, så den er gearet til at rumme flere aktiviteter ad gangen – med nye boldbaner, velplacerede løbestier og mountainbikeruter, blødt underlag til ridning samt støttepunkter ved vandet – til vinterbadning, open water swimming, kajakroning, stand up padling samt kitesurfing - og windsurfing. De grønne byparker skal gradvist udvikle sig til naturlige, lokale mødesteder for de kommende idræts- og motionsaktive beboere.

Målet med den kommende planlægningsproces og de mange forskellige tiltag i Nordhavnen må i øvrigt være, at de kommende faciliteter bliver målrettet de lokale borgeres behov, herunder lokalt bosiddende børn og unge.

Den enorme Tunnelfabrik i Nordhavn er med sine 70.000 m² et oplagt både lokalt og regionalt knudepunkt for kulturaktiviteter og begivenheder – det er vigtigt, at idrætsrelaterede faciliteter og aktiviteter bliver tænkt ind i den videre planlægningsproces. Nordhavn må ikke ende som Ørestad, hvor facilitetsmangel er en væsentlig del af forklaringen på det manglende lokale foreningsliv.

DGI Storkøbenhavn – udvikling i forening

DGI Storkøbenhavn stiller sig selv til rådighed med både rådgivning, aktivitetssamarbejde og viden, når København udvikler sig i de kommende år.

For DGI Storkøbenhavn er det afgørende, at foreningsidrætten i København løbende udvikler sig i takt med byen – til glæde for især københavnske børn og unge.

De københavnske idrætsforeninger er dybt afhængige af, at der løbende i de kommende år investeres i facilitetsudvikling, og det er vores ønske, at foreningsidrættens idrætspolitiske målsætninger i højere grad flugter med kommunens.

Med venlig hilsen